

Észlelések egészséges felnőtteken.

Dr. Rigler Gusztáv egyetemi tanár.

Szám	Kor	Mily alakban	Napi adag gramm	Mióta	Jegyzet
1	44 év	250 gr. tejes kávé és összes tészta	250	36 nap	
2	28 "	"	250	36 "	
3	29 "	"	250	36 "	
4	19 "	"	250	36 "	
5	34 "	"	250	36 "	
6	33 "	1000 gr. tisztán és összes tészta	1000	36 "	
7	37 "	50 gr. tisztán	500	36 "	
8	26 "	250 gr. tejes kávé	400	36 "	
9	27 "	300 gr. tejes kávé	300	30 "	
10	21 "	"	300	30 "	
11	21 "	1000 gr. tisztán	1000	30 "	

Semmi zavar

Ideiktatjuk a professzor urak észrevételeit, valamint Lészai Ferencnek az Erdélyi Gazdában közölt, a növényi tej árara vonatkozó véleményét is, a mely minden bizonnyal érdeklí a gazdaközönséget.

Dr. Genersich Gusztáv a növényi tej tápértékét igen tekintélyesnek találta, a mit főként a növényi fehérje könnyebb emészthetőségének tulajdonít. Oly beteg gyerekek is, a kik emésztési zavaraik miatt, a legkülönbözőbb étrendek eredménytelenül átmentek, a növényi tej élvezete után gyarapodásnak indultak. Kísérleteket óhajt végezni abban az irányban, hogy vajjon a fiatal csecsemők kezdettől fogva táplálhatók-e a növényi tejjel?

A növényi tejjel kalácsot is készítettett, mely egészen jó ízű volt.

Dr. Lechner Károly udv. tan., mint a kimutatásból is látható, naponta egy liter növényi tejet adott betegeknek, a mit a rendes étrend mellett azok szívesen ittak. A növényi tejben többé-kevésbé durván suspendált alkotórészek kiküszöbölését tartja kívánatosnak és szükségesnek látja súlyt helyezni arra, hogy a tej ize mindig egyformán kellemes legyen és az semmi mellékizt ne kapjon. Dr. Lechner ételek készítésére is felhasználta a tejet. A tejből készült ételek rendes izűek voltak és nem érzett rajtuk a fenntebb is említett, olykor-néha előforduló kellemetlen, avas vagy édeskés meszes iz sem.

Dr. Jancsó Miklós épp úgy, mint Genersich és Lechner professzorok, semmi oly tünetet nem észlelt, a miről a tej ártalmas voltára lehetne következtetni. Betegei a tejet szívesen itták, mert gyomorteltség érzet nem mutatkozott a növényi tejtől, holott az állati tejet emiatt soha sem bírják inni. A kedvező eredmények alapján a növényi tejjel további kísérletezést kívánatosnak tartja.

Dr. Rigler Gusztáv a közegészségtani intézetben egészséges emberekkel, nőekkel és gyermekekkel végzett kísérleteket, a melyek szintén kedvező eredménnyel jártak. A kísérleti egyének közül többen az összes tésztafélét is növényi tejjel készítve ették és a táplálkozásban, illetve emésztésben semmiféle zavar nem mutatkozott.

Végére hagytuk Lészai Ferencnek, mint gazdának a véleményét. A fenti vélemények mind igen kedvezően szólnak a növényi tejről. Lészai Ferenc nem kívánja e véleményeket megczáfolni, nem is a tej izéről és tápláló hatásáról ír, hanem a tejben megvásárolt tápanyagok piaci értékéről. Gazdasági szempontból szól a tárgyhoz s kimutatja, hogy Rigler professzor urnak a növényi tej árara vonatkozó számításai optimisztikusak, mivel az állati tejben levő tápanyagokat növényi tej alakjában sem adhatja literenként 12 fillérért, részben nyers anyag, részben pedig az előállítás járó üzleti költségek, fuvar stb. magas áránál, illetve díjánál fogva, a mely költségekhez még a tisztességes polgári haszonhoz hozzá kell járulnia.

Nem számítva hozzá a polgári hasznot, a növényi tej árát Lészai Ferenc 22 fillérre teszi. Ha ehhez az üzleti haszon még hozzájön, alig lesz valamivel olcsóbb a növényi tej az állati tejnél.

Az élelmiszerek ellenőrzésének hatásáról.

Irta: Faltin Adolf.

A közvélemény erős érdeklődésére vall, hogy alig mulik el hét, hogy ennek kifejezője, napisajtó, napihirei között jelentést ne hozna az ország különböző részeiben történt élelmiszervizsgálatokról. Ezen híreknek, bár legtöbbször túlzóan sőtét képet rajzolnak közéleti viszonyainkról, mégis meg van az a hasznuk, hogy a közéleti közérdek és oly hosszú időn át pihentetett kérdés napirenden tartják.

Nagyobb hiba azonban az, hogy a napisajtó egyoldalú munkát végez, midőn csak az érem egyik oldalát mutatja be és nem jut tudomására a méltán érdeklődő nagyközönségnek az, hogy az élelmi- és tápszercikkek immár végre rendszeressé váló ellenőrzéseinek megvan-e a kívánt eredménye, javítják-e azok elhanyagolt, a multban szinte elvadult közéleti állapotunkat.

Statisztikai adatokért, sajnos, nem mehetünk messze vissza, a midőn e kérdésre választ akarunk adni, mert az 1895. évi XLVI. t.-cz., mely mai napig még egyedüli hiányos védelmezője élelmi- és tápszereinknek, immár 18 éves kora daczára tulajdonképpen csak 1909. év közepétől hajtatik végre. Ezideig a közigazgatás mostoha kezei között lappangó életet élt, a min különben alig lehet csodálkozni, ha ismerjük közigazgatási hatóságaink roppant sokoldalú, a közviszonyok minden ágazatára kiterjedő tevé-

kenységét és mindenekelőtt azt, hogy az élelmi- és táplálószeres eredményes ellenőrzése különleges szakismeretek nélkül el sem képzelhető.

A földmívelésügyi kormány felismerve az okokat, melyek következtében az idézett t.-cz. majdnem 15 éven át végrehajthatatlan maradt, 1909-ben saját szakközvegeit is megbizta az 1895. évi XLVI. t.-cz. végrehajtásával.

Ezen időtől fogva összegyűlt statisztikai adatok alapján iparkodunk válaszolni a fent felvetett kérdésre, előrebocsátva, hogy adataink csak 5 dunántúli vármegye nagyobb fogyasztási piacú városaira vonatkoznak. de a belőlük levont következtetések bizonyára általánosíthatók lennének az egész országra nézve, ha az élelmiszerek ellenőrzése mindenütt csak olyan erélyvel történnék, mint az alatt jelzett városokban. Adataink szerint:

	1910. év			1911. év			1912. év		
	gyanusnak	hamisított-nak	A hamisítottak száma százalékban	gyanusnak	hamisított-nak	A hamisítottak száma százalékban	gyanusnak	hamisított-nak	A hamisítottak száma százalékban
	találtatott			találtatott			találtatott		
Győr sz. kir. városban	240	150	62.5	242	152	62.8	133	74	55.6
Sopron sz. kir. városban	351	193	55.0	309	154	50.0	117	39	33.3
Szombathely sz. kir. városban	236	99	42.0	157	84	53.5	177	49	27.7
Kőszeg sz. kir. városban	65	35	53.8	20	14	70.0	14	7	50.0
Tata városban és Tatabányán	391	163	41.6	144	75	52.1	113	77	68.1
Magyaróvári járásban	255	84	33.0	183	98	53.5	161	86	53.4
Nezsideri	142	83	58.4	181	102	56.3	195	64	32.8
Rajkai	16	4	25.0	151	79	52.3	145	54	37.2
A helyszínen vett összes élelmiszerek közül	2077	890	42.9	1866	938	50.2	1431	618	43.2

Előrebocsátva azt, hogy e városok élelmiszercikkeinél, különösen pedig tej és tejtermékeiknél ellenőrzése a három éven át változatlan erélyvel folyt: a fenti adatokból nyilvánvaló, hogy habár a vizsgált anyagok hamisítási százalékában kisebb-nagyobb ingadozás mutatkozik, a hamisítás mérvé mégis igen lényegesen csökkent, mert ugyanazon ellenőrző közegek közreműködésével és az ellenőrzés egyenlő mértéke mellett sokkal kevesebb gyanus anyag találtatott 1911. évben, mint az 1910 évben és 1912-ben ismét kevesebb, mint 1911-ben, jelölül annak, hogy az ellenőrzésnek meg volt a célzott hatása. A helyszíni szemlék alkalmával gyanusnak talált mintákból kiszámítva és százalékban fejezve ki a javulás nagyságát azt találok, hogy 1910-ről 1911-re a javulás mértéke kerek számban 10%, 1911-ről 1912-re pedig 30% volt; ugyanezen eredményeket kapom körülbelül akkor is, ha nem a gyanus anyagok számából indulunk ki, hanem a hamisított anyagoknak egy bizonyos egységre átszámított számát hasonlítjuk össze.

A fenti kimutatásból az is kiolvasható, hogy a rendszeres ellenőrzésnek az élelmiszerek forgalmára gyakorolt hatása nem mindenütt egyenlő. Egyes városok piacain körülbelül egyenlőfokú ellenőrzés mellett nagyobb mérvű javulás volt észlelhető, mint a másikéin. Különösen szembeszökő a javulás Szombathelyen, a hol a gyanusnak talált minták száma 1910-ről 1911-re 25%-kal, a hamisítottaké pedig körülbelül 50%-kal csökkent. Szombathely városából származó statisztikai adatok pedig annál nyomósabb bizonyítékokat birnak, mert ott minden helyszíni szemle alkalmával az összes tejtermelők termékei ellenőrzöttek. Az ugyanily módon ellenőrzött Tatabánya és Tatabánya községek statisztikai adataiból ellenben, ha csak a hamisítás százalékos arányszámait tekintenők, igen kedvezőtlen következtetést kellene levonnunk, de ha ezen számokkal szemben figyelemre méltatjuk a gyanus minták számában beállt óriási esést, akkor igen nagyarányú javulást kell megállapítanunk.

A fenti számadatokból levont következtetések azonban még kedvezőbbben festik a helyzetet, ha figyelembe vesszük az élelmi- és tápszercikkek évről évre emelkedő drágaságát, továbbá azt, hogy különösen a tej és tejtermékek fogyasztása az emelkedő irányú export folytán, továbbá a tej tápértékének felismerése következtében az alsó néposztályoknál, igen nagy arányokban növekedik és ezzel távolról sem tart lépést a tehénállomány szaporodása.

Ezen körülményeket szemelőlőt tartva, a változatlan hamisítási arányszámok tulajdonképpen már is javulásra mutatnak, mert közismert tény, ez tapasztalható minden közforgalmu cikkknél, hogy a keresletnek rendellenes, a kínálat arányban nem álló emelkedése, a nagy kereslet tárgyát képező cikk nagyobb mérvű hamisítását vonja maga után. A hamisítás mérvének tehát a növekedő drágasággal folytonos emelkedést kellett volna mutatnia, ha az ellenőrzés nem tartott volna fenn egyensúlyi állapotot.

Éppen ezért nagy hiba volna például a székesfővárosi vegyészeti és élelmiszervizsgáló-intézet évi jelentésében foglalt számokból vakon, a körülmények mérlegelése nélkül azt a következtetést levonni, hogy a jelzett, valóban nagyszabású működést kifejtő intézetnek, a közéleti közérdek nem látja hasznát, vagy hogy ezen intézet nem tölti be hivatását.

Néhány évre visszamenve ugyanis a székesfővárosi élelmiszervizsgáló-intézet jelentésében azt látjuk, hogy a vizsgálat alá került, az 1895. évi XLVI. t.-cz. védelme alá tartozó anyagok közül: 1907 évben 33.8%, 1908. évben 28.8%, 1909. évben 31.5%, 1910. évben 31.8% és 1911. évben 33.8% kifogásoltatott. A látszat szerint tehát, kisebbfokú hullámzástól eltekintve, javulás nem észlelhető. De ha figyelembe vesszük a főváros piacainak, még a vidékieknél is nagyobb mérvű drágulását és ennek hamisításra ösztönző hatását, továbbá, ha számot vetünk azzal, hogy a folyton belterjesebbé váló ellenőrzés mindegyre nagyobb működési területet ölel fel, a melyek évek során keresztül az intézmény kisebb munkabírása miatt érintetlenek voltak, végül, ha a mindegyre több ravaszsággal üzött visszaéléseket tekintjük: akkor el kell ismernünk, hogy egyelőre, a stagnálás is haladást jelent a javulás felé.

A viszonyok és tények félreismerésén, illetőleg helytelen beállításon alapulhat ezek után azok panasza, kik úgy vélik, hogy az élelmi- és tápszercikkek hamisításának megállítására hivatott intézetek és az 1895. évi XLVI. t.-cz.-ben foglalt intézkedések nem felelnek meg céljuknak és rendeltetésüknek és mint ilyenek más szervekkel és más törvényekkel volnának felcserélendők. Tény az, hogy az idézett törvény csak a mezőgazdasággal közelebbi vonatkozásban álló élelmi- és tápszercikkek védelmére terjed ki, de a közölt statisztikai adatokból kiviláglik, hogy e törvénnyel jelen terjedelmében addig is, míg alapos revíziója el nem készül, igen szép eredményeket lehetne elérni, akkor, ha sikerülne az ellenőrzést az egész ország területén csak olyan

intenzive meghonosítani, mint a Dunántul öt vármegyéjében van. Ennek megvalósulásától pedig nem állunk messze, mert a földművelésügyi kormány serényen dolgozik az 1895. évi XLVI. t. cz.-nek a kor követelményei szerinti kibővítésén és a változott viszonyoknak megfelelő kidolgozásán, valamint azon is, hogy a szélesebb alapokra fektetett törvény végrehajtására kellő számú és felszerelésű szakintézmény álljon rendelkezésre, a melyek majd egybefogva, együtt működve és egységes szervezetté átalakulva, az egész ország területén megszüntetik a közéletmezés mizériáit.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. *Ebek szülésének megkönnyítése.*

Németország egyik legkiválóbb ebtenyésztőjével levelezésben állok. Francia bulldogokat tenyészt 6—13 kg. súlyban. Panasza az, hogy ezen fajtának nemkülönb az angol bulldogfajtának, melynek egyedének sulya kb. 22—30 és 18—22 kg. között váltakozik, legnagyobb hibája az, hogy a szukák szülési fájdalmakban nem bővelkednek s igen gyakran ez az oka a legértékesebb tenyészanyag tönkremenésének. Megjegyzem, hogy ezen hibán kívül ezen ebfajták szűk medencéjük is szoktak lenni és a nagyfejű magzatokat nem tudják megszülni. Richter Gedon vegyész nagyszerű találmányáról a »Glanduitrin«-ról, legalább annak az emberi szülészetben eddig tapasztalt kiváló eredményeiről egész nagy irodalmat olvasva, úgy hiszem, hogy a »Glanduitrin«-kiváló szerephez juthatna az állatgyógyászatban is, mint a hogy nem kétlem máris szerepe van. S ha tényleg így volna, kérem a t. szakértőket sziveskedjenek úgy az ebtenyésztés ölebeire, valamint a nagyobb fajtáira gondolva, az alkalmazandó cm³ dosist pro cane meghatározni és pediglen: 1—2, 2—4, 4—8, 8—12, 12—24 kg.-os súlyuk részére. Az általánosan alkalmazandó adag különben az, hogy a subcutan befecskendezéseknél nagy kutyáknál az emberi dosis, a súlyban lejjebb menve ezen adag 1/4, 1/6, 1/8, 1/10-e használandó. A nőknél alkalmazandó adag pedig tudvalevőleg 1 cm³. Kérem a szakértők szives hozzászólását e kérdéshez, hogy az eredményt fenti tenyésztővel közölhessem. Szerkesztő.

Kérdés. *A favus betegség kezelése tyukoknál.*

Fajtyukjaimat állatorvossal vizsgáltattam meg, a ki favus gombabetegséget állapított meg és hosszú gyógykezelést helyezett kilátásba. Megjegyzem, hogy az ajánlott gyógyszerek hatása ki nem elégít. Ugyanis állatorvosunk az ólak tisztántartását és fertőtlenítését, azután káliszappan bekenést és táblaolaj lemosást és cinkkenőcs bedörzsölést a beteg részre ajánlott. Egyik angol veterinaríus higanyzsir praeparátumot, vagy jodtinktúrát ajánl, különösen melegen rekkommálva a kénjod kenőcsöt (iodide of sulphur ointment), mely kétnaponként bedörzsölendő. Egy másik receptet is ajánlanak, mely a következő lenne: 15 gramm zink-oxid, 15 gramm táblaolaj, 2 gramm arnica-tinctura, 1 gramm kámforszesz, 10 csepp karbolsav és 200 gramm rózsavíz. Ez naponként 3-szor a beteg részre és a környékükön bedörzsölendő. Ezzel szemben a »The Farmer and Stockbreeder and Chamber of Agriculture Journal« veterinaríus szakértője e lapok szerkesztőjének az angol lapban fölvetett kérdésére azt feleli, hogy erős naponként egyszer ismétlődő jodsolutió (1 dram (0.4536 gr.) tömör jod és dram jodkáli arányban, mely utóbbi éppen az oltásra szükséges methylalkohollal látandó el), bekenéseket ajánl az ecset segítségével. Azonkívül az ólak desinfiálását kívánja, (melyre talán a lysochlor volna a legalkalmasabb). Az ólak fából készültek, hogy a teljes gyógyulás után elégethetők legyenek. Kérem t. gazdátársaimat vagy a t. állatorvos urakat sziveskedjenek e káros betegség gyógykezelésére vonatkozó tanácsait e lapok hasábjain közölni és nézetüket, hogy melyik a közölt receptek közül a leghatásosabb? Előre is fogadják köszönetemet. W. K.

Felelet. *Kehes tehén gyógyítása* című kérdésre.

A szóbanforgó jármos tehén baja nem keheség lesz, hanem valószínűbb, hogy az állat tuberkolotikus és most, mikor a téli istállóztatás után szabadban dolgozik a friss levegőn, a friss

levegő behatása jobban izgatja a tüdőt. Lehetőséges az is, hogy az állat meghűlt és hevenytüdőgyulladásban betegedett meg és azért zihál. Minden esetre mélyebbre ható okok szerepelnek, mert a zihálás határozottan ilyenre enged következtetni, lehet, hogy az állatnak magas láza van, a melylyel karöltve ugyancsak zihálás jár. Kehesség abban az értelemben mint a lónál szarvasmarháknál nem szokott előfordulni. A kehesség rendszerint asthmikus baj tüneteként jelentkezik. Tessék meghőmérőzni az állatot és majd a hőmérő dönti el, vajjon kehesség-e a zihálásnak az oka, vagy más, mert kehességnél rendes a hőfok. Minden esetre jó lesz állatorvossal megvizsgáltatni, mert a zihálás sok mindenféle betegség idézheti elő és így láthatatlanban nehéz tanácsot adni.

Dr. Kukuljevic József.

Felelet. *Juhtartás haszna* című kérdésre.

Kérdéstevőnek fenti cím és fejezet alá foglalt alábbi kérdéseit egyenként a következőkben óhajtom megválaszolni, annak előre bocsátásával, hogy a »Kérdések és Feleletek« rovatában üzemtervén alapuló részletesen kidolgozott teljességi feleletet várni nem lehet és így minden egyes kérdést önállólag s csak az ezen rovatban megengedhető részletességgel fogom letárgyalni.

Első kérdés. »Mekkora legelő szükséges 200 darab juh illetve birka legeltetésére, ha a legelő prima?« Általában köztudat és gazdai tapasztalat szerint egy kat. hold juhlegelőn eltartható 6—8 darab juh, hogy 6 avagy 8 darab-e? ez függ részben a legelő dusságától, részben a kihasználási, legeltetési idő tartamától. Kérdéstevő szavai szerint a legelője prima, tehát dus, buja, viszont — mint később jelzi — felvidéki, tehát zordabb klíma alatti, így átlagban (150—180) csak 165 napig legeltethetők, vagyis kimondható, hogy egy katasztrális hold legelő kibír 7 darab juhot, tehát 200 darabnak kell: 26—29 kat. hold.

Második kérdés. »Mennyi haszonra lehet számítani ezen állomány mellett normális viszonyok között?« Ezen kérdésnek meritális megfeleltetése üzemtani hosszadalmas számításokat igényelne, ezekhez pedig oly üzemtani alapadatok kellenének, melyeket kérdéstevő nem bocsát rendelkezésre például, hogy csak egynéhányat említek; mennyi a pásztor fizetése? mit ér a legelő kat. holdja? mennyi a befektetett tőkéje utáni kamatkiválalma? Ezek nélkül nem lévén sem kiszámítható, sem joggal várható az egy juhra eső tiszta haszon helyes és pontos megállapítása, meg kell elégednie azal, hogy egy darab felvidéki fejős juh után várható a mai viszonyok között darabonként nyers bevétel (a juhok tejhozama és a tejtermékek célszerű feldolgozása és értékesülése szerint!) 25—35 korona. Ebből tessék tőkéinek (?) kamatait (?) levonni és meg lesz a haszon!

Harmadik kérdés. »Hány hold szántó szükséges ezen állomány téli eltartásának biztosítására? Felvidékről van szó.«

Ezen kérdés megválaszolásánál ha nem térek is ki teljes részletességgel azon tényezők tárgyalására és taglalására, melyek feltárásából hü képét kapná kérdéstevő a dolog teljességének, mégis kénytelen vagyok bár lehető szűk keretben némi kitérést megengedni, nehogy a választom csak odavetettnek lássék.

200 drb juh téli (november 1-től április 30 = 181 nap) megfelelő eltartására a következő takarmány és alomány szükséges.

Takarmányozás				Napi adag				Szükséglet			
kezdet		vége		széna		tav. szalma		széna		tav. szalma	
hó n.	hó nap	hó nap	hó nap	kg	kg	kg	kg	m ²	m ²	m ²	m ²
XI. 1	XII. 31	61	61	0.5	1	0.5	61	122	—	61	—
				Juh hasas és bárányos							
I. 1	IV. 30	120	120	1	1	1	240	240	240	240	240
				Összesen							
				— — — —				300 360 240 300 (kikerekítve.)			

Tekintve, hogy a kérdéstevő mindezen takarmányokat szántóföldön akarja termelni, tehát fel kell tennem, hogy réteje nincs — így mint juhnak (és vidékének) legmegfelelőbb mesterséges takarmányt — a lóherét állítom be terveimbe. Nagy hibának és hiánynak tartom ugyan, hogy nincs adva a felvidék tág fogalmában kérdéstevő gazdaságának szűkebb köre, mert hisz Turóc- és Árva megyék legsilányabb, legzordabb részei éppen úgy a felvidékhez tartoznak, mint Szepez és Sáros vármegyék előbbiekhöz viszonyítva Kanaának mondható sik vidé-

kei és éppen azért a terméshozamok megállapításában éppenséggel megint csak az általánosságban lehet mozognom. Ezek előrebocsátásával a kat. holdankénti terméshozamokat következőkben vélem a helyesség és valószínűség határai közé beállíthatónak. Teremhet a felvidéken:

				(várható szalma és polyva)	
1 kat. holdon	lóherétől	25—35 q átlag	30 q	polyva	15 q
1	rozsból	6—8	7	10	15
1	árpából	3—7	5	10	15
1	répából	140—200	170	—	—
1	zabból	5—7	6	12	12

Kell tehát:

a 300 q lóherészalma szükséglet termeltetésére	= 10	k. holdnyi
a 360 q tavaszi szalma szükséglet termeltetésére fele árpa fele zab	= 33	"
a 240 q tak. répa szükséglet termeltetésére	= 1 1/2	"
a 300 q alom rozsszalma	= 20	"

Fenti takarmánymennyiségek tehát termelhetők volnának kb. 60 k. holdon a következő forgó mellett:

	k. h.
1. Kapás (1 1/2 k. h. — á 250 q) és űszi (10 1/2 k. h. — á 100 q)	= 12
2. Árpa lóherrel	= 12
3. Lóhere	= 12
4. Rozs (+ 150 kg. szuperfoszfát)	= 12
5. Zab	= 12

A 2 k. h. + (több) lóhere széna termés és a + (több) 2 1/2 k. h. rozsterület polyva és törekje pótolná a 6 k. holddal kevesebb tavasszalmat termelő zab és árpaterületet.

Részletesebben nyerhető felvilágosításokat illetőleg utalok egy előbbi válaszon gazdátanácsra vonatkozó részére. Böllöny Dénes.

APRÓK.

Dr. Burri jelentése a berni tejkisérleti állomás 1911. évi működéséről.

1. *Tanulmány a sajt megalvadási folyamata és gyártásáról.* A megalvadási folyamatra vonatkozó kísérletek azt igazolják, hogy a megalvadási időtartam megrövidítésével a parakazein mennyisége növekedik. Szerző ennél fogva azt a kérdést veti fel, vajjon nem lehetne-e a megalvadási időtartam csökkentésével a sajttermelést növelni, a nélkül, hogy ez a minőség rovására menne? A végzett kutatások szerint, ha a megalvadási időtartamot 1/3 ával csökkentjük, a sajtanyag 0.3—0.4%-kal nagyobb mennyiségben válik ki, a nélkül, hogy ez a termék minőségének a legkevésbé is ártana. Szerző ebből azt következteti, hogy abban az esetben, ha szilárd (kemény) alvadékra van szükségünk, csak a megalvadási időtartamot kell csökkentenünk.

2. *A tej száraz anyagának meghatározása.* Tekintve, hogy a tej száraz anyagának közvetlen meghatározása nem mindig ugyanazon módon történik, szerző a lehető legjobb gyakorlati módszer megállapítására nézve kutatásokat végzett, melyek alapján arra a meggyőződésre jutott, hogy a legjobb és egyszerűst legegyszerűbb módszer az, ha 5 cm³ tejjel 100 cc vízben mintegy 100 fok hőmérséklet mellett beszárítunk; mihielyt súlyváltozás már nem észlelhető, a hevítést beszüntetjük.

3. *A tej lehűtésének hatása a Schardinger-féle reakcióra.* Több kutató megállapította hogy a Schardinger-féle enzimek a zsirtestecskék felületére tapadnak. Szerző szerint az enzim hatékonyságára ennél fogva nem közböbs az, hogy a zsirtestecskék anyaga a tejben szilárd vagy pedig folyékony állapotban fordul-e elő. Ezen feltevést teljesen igazolták a tények, miként szerző alábbi fejtegetéseiből kitűnik. Ha a Schardinger-reakciót friss tejjel állítjuk elő, melyet egy óra hosszat legalább is 10 C^o-ra lehűttünk, az elszintelenedés néhány perccel előbb következik be, mint a le nem hűtött tejnél. Az eredmény nem változik abban az esetben sem, ha 0 C^o-ig hűtöttük le a tejet. Az egy óra hosszat lehűtött tejnél az elváltozás abban nyilatkozik meg, hogy a Schardinger-féle reakció következtében az elszintelenedés gyorsabban áll be; a reakció azonban megszüntethető, ha a tejet mintegy 45 C^o-ra újból felmelegítjük. Ezen elváltozás sokkal tartósabb, ha a lehűtés kezdetétől számítva, újból csak mintegy 2 óra mulva melegítjük fel a tejet.

4. *A tehéntej elváltozásáról.* Szerző megállapította, hogy a tej elváltozási folyamatát nem csupán az erjesztők felületén, hanem azok belsejében előforduló molekuláris oxigén is megakaszthatja; sőt ha a tejet felforraltjuk, bizonyos elváltozás előidéző anyagokat hozunk létre, melyeknek hatásából bizonyos körülmények között, más hasonló hatású anyagok jelenlétére következtethetünk. Szerző azt is tapasztal-

talta, hogy egy baktériumokban gazdag, forralatlan tejben a *Schardinger-féle* reakció 45—50 C°-nál nem nyújt semmiféle biztos támpontot a jelenlevő enzim mennyiségének megállapítására nézve, mert az enzim hatása a baktériumok analog hatása következtében nem juthat érvényre. (F.)

Wien husfogyasztása. Többször hangoztatták, hogy a városi lakosságnak, különösen Wien lakosainak ellátása hussal, az agrárvédelmi vármok miatt hovatovább mind nehezebbé válik. A mézárások múlt évi küldöttsége, amely a belügyminiszternél a külföldi állatbehozatal érdekében közbenjárt, még ezen álláspontnak adott határozott kifejezést. Wien város vásári hivatalának most megjelent 1912. évi számadatai azonban alaposan ráczáfolnak ezen állításra. A statisztikai adatok ugyanis, a zárójelben levő 1911. évi adatokkal szemben, a husfogyasztást illetően a következő képet nyújtják: A központi vásártérre felhajtottak 121 528 darab (137.773) hizlalt jószágot. Behoztak továbbá 5787 darab (4.444) legelőjószágot, 53.849 darab (41.109) növendékjószágot, 8240 (7787) darab tehenet, 352.738 darab (339.049) borjút, 834.519 darab (756.069) sertést, 7.922.171 kg. (8.511.521) friss marha-, juh- és kecskehúst, 8.893.190 kilogr. (6.914.708) friss borju- és disznóhúst, 5.209.672 kg. (4.962.282) besózott füstölt húst, 742.588 (691.057) szalámit és füstölt nyelvet, ezenkívül nagymennyiségű libát tyukot, galambot, halat, vadat stb. Ha a darabszámokat is kilogrammokban számítjuk át, úgy azt látjuk, hogy míg az 1911-ben 156,344.294 kg., addig 1912-ben 161,873.788 kilogramm volt Wien város husfogyasztása. Fejenként és évenként a husfogyasztásról a következő képet nyerjük: 1912-ben 80.1 kg, 1911-ben 78.67 kg., 1910-ben 77.30 kg.

HIREK.

Személyi hírek. A király *Ipolyi-Keller Gyula* és *dr. Péter Béla* gazdasági akadémiai igazgatói címmel és jelleggel felruházott gazdasági akadémiai rendes tanárokat gazdasági akad. igazgatókká kinevezte. — A király *Barakts Edének*, a gróf Schönborn-Buchheim-féle munkácszentmiklósi hitbizományi uradalom főpénztárosának, sok évi hí és buzgó szolgálata elismeréséül a Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. — Gróf Serényi Béla földmivelségi miniszter *dr. Bredl Sándor* miniszteri titkári címmel és jelleggel felruházott miniszteri segédtitkár miniszteri titkárrá, *Drexler Béla* miniszteri segédtitkár címmel és jelleggel felruházott miniszteri fogalmazót miniszteri segédfogalmazót miniszteri fogalmazóvá és *dr. Radvány Bertalan* fizetéstelen miniszteri segédfogalmazót valóságos miniszteri segédfogalmazóvá nevezte ki.

A mezőhegyesi tájfajta lótenyésztők május hónap 6. és 19. közt tizennégy napra terjedő távhajtással egybekötött gazdasági tanulmányt rendeznek a földmivelségi kormány támogatásával. Az ut Makóról kiindulva, Czegléd, Budapest, Balatonszántód, Keszthely, Bonyhád, Baja és Szeged érintésével Makóra vezet vissza. A versenyben dr. Orsay Olivér gróf elnöklésével huszonhat gazda vesz részt. Díjakban mintegy 1200 korona érték áll rendelkezésre.

Uj tejjellenőrző egyesület. Az Erdélyi Szász Gazdasági Egyesület Medgyesen tejjelést ellenőrző egyesületet alakít. Eddig több száz tehenet jelentettek be ellenőrzésre. Az ellenőrzést Nord Szigfrid kolozsmegyei vajmesterre bízták.

A pozsonyi kiviteli állatvásár eszméjéről ír a Gazdaszövetség legutóbbi száma. A Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja szerint a Pozsonyban létesítendő kiviteli és hizóállatvásárra az országnak minden körülmények között szüksége van. A pozsonyi kiviteli és hizóállatvásár föllállítása volna a kiegyezési tárgyalások alkalmával a nemzeti termelés védelmezőinek egyik leghatalmasabb fegyvere.

Az új román állategészségügyi törvény. A román kormány az elavult 1882. évi állategészségügyi törvényben természetesen legmutatózó anomáliák megszüntetése céljából, főleg pedig tekintettel a nemsókára lejáró kereskedelmi szerződésekre, új állategészségügyi törvényt alkotott és fogadtatott el a román törvényhozással. Az új törvény, amelynek

intézkedéseinek feltűnő szigora jellemez, négy részre oszlik. Az első rész az állategészségügyi rendszert körébe tartozó általános rendelkezéseket foglalja magában. Különös figyelmet érdemelnek itt a betegségek behurcolásának megakadályozásáról s a bejelentési kötelezettségről szóló rendelkezései. A járványok elterjedésének meggátolására is czélszerű preventív intézkedéseket tartalmaz. Figyelmet érdemel a törvénynek a dögterek létesítését szabályozó rendelkezése. Erélyes intézkedéseket tartalmaz a vágóhídi rendszert tekintetében is, kimondván, hogy az összes magánvágóhidak és szuróhelyek megszüntetnek; kötelezi egyúttal a városokat és községeket közbiztonságok föllállítására. A menyében a városok a törvény kihirdetésétől számított 3 éven belül nem teljesítik a vágóhid létesítésére vonatkozólag a törvényben kimondott kötelezettséget, a belügyminiszter hivatalból beírja a városi költségvetésbe a közbiztonságok föllállításának költségeit. A törvény második részében a különböző ragadós állatbetegségeknél alkalmazandó intézkedések foglaltatnak. Különös figyelmet érdemel a törvény amaz intézkedése, hogy Románia területére szarvasmarhákat tuberkulózis nélkül bevinni tilos. A beteg, vagy gyanús állatok visszautasítottak és ha származási helyükre nem bocsátatnak vissza, a határállomáson kártalanítás nélkül levágatnak. A törvény harmadik része a hatóságilag kiirtott állatokért nyújtandó kártalanításra vonatkozó szabályokat s az országos járványtanács föllállítását foglalja magában. Végül a negyedik rész a büntető határozományokat tartalmazza. A törvény ellen vétőket 500—1000 koronáig terjedhető pénzbírsággal, sőt esetleg egy hónapi elzárással is sújtja. Igen jó oldala a törvénynek végül az is, hogy rövid és áttekinthető.

A legelőrendtartás megalkotása. Fölmerült eset alkalmából elvi határozatban mondtotta ki a földmivelségi miniszter, hogy a birtokosság szervezetlensége miatt a legelőrendtartás megalkotása el nem halasztható. A községi előjáróságok szervezetlen birtokosságnál fegyelmi felelősség terhe alatt tartoznak a rendtartást végrehajtani, a birtokossági szervezet pedig — ha a rendtartást végrehajtását elmulasztja — hatóság által felfüggesztendő.

Országos ebkiállítás. Az Országos Magyar Ebtenyésztő Egyesület május 11. és 12-én Budapesten országos ebkiállítást rendez. Az érdeklődőknek szívesen szolgál felvilágosítással a kiállítás irodája: Budapest, VIII., Esterházy-utca 4. sz.

Az állatbetegségek összegezése 1913. április 20-án.

A betegség neve	Összesen		A múlt heti állapot-hoz képest		kevesebb	
	közszég	udvar	közszég	udvar	közszég	udvar
Lépfene	161	161	4	4	—	—
Veszottség	209	214	—	—	17	18
Takonykór	65	72	5	8	—	—
Ragadós szájl- és kö-römfájás	12	16	—	—	2	3
Juhhimlő	15	34	—	—	2	2
Ivrszervi hólyagos kiütés	71	199	3	7	—	—
Rühkór	448	716	25	59	—	—
Bivalyvész	—	—	—	—	—	—
Sertésorbáncz	86	163	13	27	—	—
Sertésvész	296	700	25	78	—	—

Vásári tudósítások.

Budapesti vágómarhavásár.			
Hivatalos jelentés.			
1913. április 24.			
Felhajtás és árak:	I.	II.	III.
408 Bika	70-90	(96) 58-70	—
1401 Magyar hizott ökör	92-100	(105) 70-90	56-68
— Tarka hizott ökör	96-110	(117) 74-94	61-72
— Magyar legelőmarha	72-90	(—) 54-70	—
— Boszniai ökör	—	(—)	(—)
1049 Magyar tehén	—	(—) 54-82	(—)
— Tarka tehén	—	(—) 54-98	(108)
38 Bivaly	48-74	(82)	—
— Növendékmarha	—	(—) 56-82	(—)
2896	Eladatlan —		
A felhajtás 667 darabbal több, mint az előző héten. Irányzat lanyha, az árak 2 K-val esőkentek.			
Budapesti szurómarhavásár.			
Hivatalos jelentés.			
1912. április 22.			
Felhajtás és árak:	I.	II.	III.
788 Magyar élő borju	106-116	(—)	96-104
— Magyar élő borju	—	(—)	—
— Galicziai borju	—	(—)	—
— Öltött bárány párja	—	(—)	—
1 Ragott borju	—	(—)	(—)
— Élő bárány párja	—	(—)	(—)
— Öltött gödölye	—	(—)	(—)
— Eladatlan	—	(—)	(—)
Irányzat élénk, az árak 2-4 fillérrel emelkedtek.			

Sovány sertésárak.			
Uri Rezső bizományos, VIII., Népszínház-utca 22. Eredeti tudósítás 1913. április 22.			
Ar elősúlyban 4% engedmény.			
Vészen átment	60-100 kg. áll.	110-112	112-112
"	100-120	"	112-112
"	120-160	"	112-116
"	160-200	"	116-120
Vészen át nem ment	60-100	"	90-96
"	100-120	"	96-100
"	120-160	"	100-106
"	160-200	"	106-110
Irányzat változatlan.			

Kőbányai sertésvásár			
Eredeti tudósítás			
1913. április 23.			
A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz, párja			
400 kilón felül			K
Öreg közép, párja 300-340 kg.			"
B) Magyar fiatal nehéz, párja 320 kg.			146-146
Fiatal közép, párja 251-320 kg.			152-154
Fiatal könnyű			"
Sertéslétszám:			
Volt készletben		ápr.	21-én 40945
Felhajtás			22-én 519
Elszállítás			22-én 32
Maradt készlet			23-ra 41432

Bécsi marhavásár.			
1913. április 21.			
Fölhajtás összesen			4302
Minőség szerint:			
Hízómarha			3643
Legelőmarha			—
Kicsontozni való			659
Származás szerint:			
Magyar			3272
Galicz., bukov.			301
Egyéb vidékről			729
Nemek szerint:			
Ökör			2588
Bika			740
Tehén			868
Bivaly			106
Arak 100 kg. elősúlyért fogy.			
adó nélkül			
I.		II.	III.
Magyar hizott ökör	102-108 (110-112)	96-100	88-94
alliczi hizott ökör	110-116 (118-120)	102-108	96-100
Tarka hizott ökör	116-124 (126-132)	104-114	96-102
Bika	54-94 (96-98)	78-82	—
Hizott tehén	80-106 (—)	72-78	—
Legelőmarha	(—)	(—)	(—)
Kicsontozni való	(—)	(—)	43-70
Bivaly	48-70 (—)	(—)	(—)
Konzerváru	(—)	(—)	(—)
Felhajtás 269 dróbbal kisebb a múltkorinál. Árak 2 fillérre hanyatlottak. Irányzat lanyha.			

Bécsi sertésvásár.			
Hivatalos jelentés.			
1912. április 22.			
Bejelentett a vásárra			16756
Fölhajtás: Zairsortés			7494
Stíldó			8331
Magyarországból			10264
Galicziából			4637
Oszták tartományokból			—
Összesen: 15825			
Árak:			
Magyar I. minőségű sertés			128-132 (—)
Magyar közép sertés			120-126 (—)
Magyar öreg sertés			110-122 (—)
Könnnyű és szedett sertés			108-118 (—)
Stíldó			112-142 (—)
Irányzat változatlan.			

Vásári jelentés: Budapesten, 1913. évi április hó 24-én tartott heti lóvásárról. A vásári forgalom élénk.

Jegyzetett	Fel-hajtás	Ela-datott	Árak kor-ban
I. jobb minőségű lovakból:			
a) hátsó	18	5	40 341
b) könnyebb kocsi (júkker stb.)	42	14	210 750
c) nehezebb kocsi (hintós)	16	2	600 650
d) .. és kocsi (nehéz nyugoti faj)	120	33	220 800
e) könnyű	223	48	100 860
II. Közép minőségű lovakból:			
a) nehezebb félék (fuvaros ló stb.)	90	44	120 360
b) könnyebb félék (parasztló stb.)	140	62	52 196
III. Alárendelt minőségű lovakból	306	34	40 105
Összesen 955 242			

1. Székesfővárosi vágóra vásároltatott 175 darab. 2. Wien-i vágóra vásároltatott 27 drb. 3. Tulajdonjogra gyanus ló lefoglalattott. — 4. Ragályos betegségre gyanus ló lefoglalattott. — 5. Takonykór miatt a gypmesterhez küldetett — drb.

1913. Április 23.

Hus és hústermek: Marhahús: helyb. Ia hát. 1.60-1.72 K, eleje 1.30-1.44 K, IIa hátulja 1.40-1.50 K, eleje 1.10-1.20 K, vidéki Ia hátulja 1.12-1.30 K, eleje 1.00-1.20 K, IIa hátulja 1.00-1.20 K, eleje 0.80-1.00 K kg.-kint.

Növendékmarhahús: I. osztály (peosenyebasok) 0.00-0.00 K II. oszt. (levoshus) 0.00-0.00 K kg.-kint.

Borjuhúsok: öltött, bőrb., helybéli 1.30-1.50 K, vidéki 1.10-1.28 K, Ia hátulja 1.50-1.70 K, eleje 1.20-1.44 K, IIa hátulja 1.00-1.30 K, eleje 0.96-1.10 K kg.-kint.

Juhhúsok: öltött, nyugot helybéli Ia 1.30-1.40 K, öltött, nyugot helybéli IIa 1.12-1.20 K, Bárány öltött, bőrb. Ia 1.00-1.20 K, IIa 0.80-1.00 K, egészben, bőr nélkül 1.30-1.40 K kg.-kint.

Sertésuhúsok: szalonnával, helybéli Ia 1.40-1.44 K, szalonnával helybéli IIa 1.30-1.38 K, szalonnával vidéki Ia 1.28-1.32 K, szalonnával, vidéki IIa 1.20-1.26 K, szalonna nélkül, helybéli Ia 1.44-1.48 K, szalonna nélkül, helybéli IIa 1.38-1.40 K, szalonna nélkül, vidéki Ia 0.00-0.00 K, szalonna nélkül, vidéki IIa 0.00-0.00 K, friss karaj 0.00-0.00 K, sonka nyers, helybéli hátsó 1.6-1.68 K, mellés 1.44-1.50 K, vidéki hátsó 0.00-0.00 K, mellés 0.00-0.00 K szalonna olvasztani való 1.30-1.56 K, paprikás 1.54-1.60 K, háj 1.56-1.60 K, zsír helybéli 1.52-1.68 K, vidéki 0.00-0.00 K, szalámi magyar új 3.40-4.00 K, nyári 1.28-2.00 K kg.-kint.

Baromfi: Élő: csirke rántani való 2.00-2.40 K, sütni való hazai Ia 3.20-3.20 K, IIa 2.40-3.20 K, kappan hizott 0.00-0.00 K, sovány 0.00-0.00 K, fiatal ruca, 0.00-0.00 K, hizott 0.00-0.00 K, sovány 4.00-5.00 K, liba, fiatal 12.00-16.00 K, lud, hizott 16.00-26.00 K, sovány 0.00-0.00 K, pulyka, újonkság 0.00-0.00 K, hizott 0.00-0.00 K, sovány 12.00-14.00 K páronként, házinyul 0.00-0.00 darabonként.

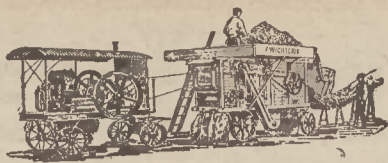
Tisztított: csirke Ia 1.60-2.00 K, IIa 1.00-1.20 K, jérece Ia 2.00-3.00 K, IIa 1.20-1.80 K, tyuk Ia 2.00-3.50 K, IIa 1.80-2.00 K, kappan, helybéli 3.40-6.00 K, ruca, újonkság 0.00-0.00 K, hizott 4.00-7.00 K, sovány 2.40-4.00 K, liba, újonkság 6.00-12.00 K, lud, hizott 6.00-12.00 K, pulyka, újonkság 0.00-0.00 K, pulyka, hizott 7.00-10.00 K db.-kint.

Vad és vadhus: szarvas, egészben 0.00-0.00 K, 5z, egészben 1.20-1.40 K, vaddisznó, egészben 0.80-1.00 K, dámvad egészben 0.00-0.00 K, nyul, nagy 0.00-0.00 K, vadud 0.60-0.00 K, vadruca 1.80-2.00 K, fácán 0.00-0.00 K, fogoly 0.00-0.00 K, szalonna, erdei 0.00-0.00 K kg.-kint.

Tej és tejtermékek: Tej, teljes — 23 — 28 K, lefőltözött 0.00-0.00 K, tejszín, habnak 1.40-1.40 K, főzésre — — — — — K, tejfel — 30-1.00 K, vaj szövetk centrif. tea-vaj 2.80-3.20 K, köptilt 2.00-2.20 K, főző darabos 2.00-2.20 K, juh-vaj 0.00-0.00 K, tehénturó Ia — 34 — 40 K, IIa — 26 — 30 K, juh turó Ia 0.00-0.00 K, IIa — — — — — K, lipői turó 1.40-1.40 K kg.-kint.

Tojás: friss tojás, teatojás — — — — — K, főző — — — — — K, alföldi 0.00-0.00 K, erdélyi 80.—80.— K, meszes — — — — — K.

FORRAI D. legrégibb motorkereskedő
BUDAPEST,
V., Szemere-u. 2. sz.

Szállít elsősorban minden tüzelő
minőségben :: **Motorokat** :: anyagra.
Kényelmes fizetési feltételek

***** A Csehországi Központi Gazdasági Egyesület *****
Mezőgazdasági kiállítása Prágában

1912. évi május hó 11-től 16-ig tartatik meg a királyi állatkert kiállítási területén!

A kiállítás következő csoportokat fogja felölelni:

1. Mezőgazdasági gépek, motorok és eszközök a talaj és termés megműveléséhez.
2. Tenyészmárhák, fejőstehenek, lovak, sertések, juhok, kecskék és hizomárhák.
3. Nagy szárnyas kiállítás.
4. Mezői termények és a Központi Egyesületnek összehasonlító termelési kísérletei.

5. Friss gyümölcs, ennek csomagolása eltartásra és exportra, gyümölcskonzervek és segéd-észközök a gyümölcstérfeldolgozás és konzerválásához.
6. A cseh cukorrépa-tenyésztésének különleges kiállítása.
7. Külön kiállítás tudományos és mezőgazdasági szakművek (irodalmak, melioratív tervek, diagrammok és különböző egyesületi- és tanszerek) saját mezőgazdasági pavilonban.

8. Mezőgazdasági segéd- és szükségleti eszközök.
9. Különböző mezőgazdasági iparok készítményei.
10. Mezőgazdasági építészeti tervek, minták, költség-előirányzatok.
11. Kézművesi és ipari készítmények.
12. Élelmiszerek, élvezeti cikkek és italok.

Ezekon kívül megtekinthetők az országos múzeum gyűjteményei és Prága kir. főváros múzeuma Prága város pavillonjában.

Nagy lóvásár rendeztetik a kiállítás tartama alatt 2 napon át, melyre csak jó és válogatott lovakat engednek. — Helybérlet egy darabra 5 K mindkét napra (1913. május 16. és 17.). Naponta hangverseny a kiállítási palota előtt.

Az osztrák-magyar birodalom legnagyobb mezőgazdasági gépverséje. ♦ A simmenthali fajta tenyészmárha legjobb vásárja Csehországban.

Parcellázható
92 hold eladó
Dévaványa mellett.
Dr. Vajda Géza
főorvos
MISKOLCZ.

Méhkasokat,
gyékényből szállítok, közönséges
kupkas 1 kor., igen nagy, felső
lyukkal 1'50 kor., átmeneti 2'40
kor. Két utóbbi Hanemann-rács-
csa ellátva. Matuska Istvan.
Nagykároly.

**CS. ÉS KIR. SZAB.
HIDMÉRLEG- ÉS
GÉPGYÁROSOK**

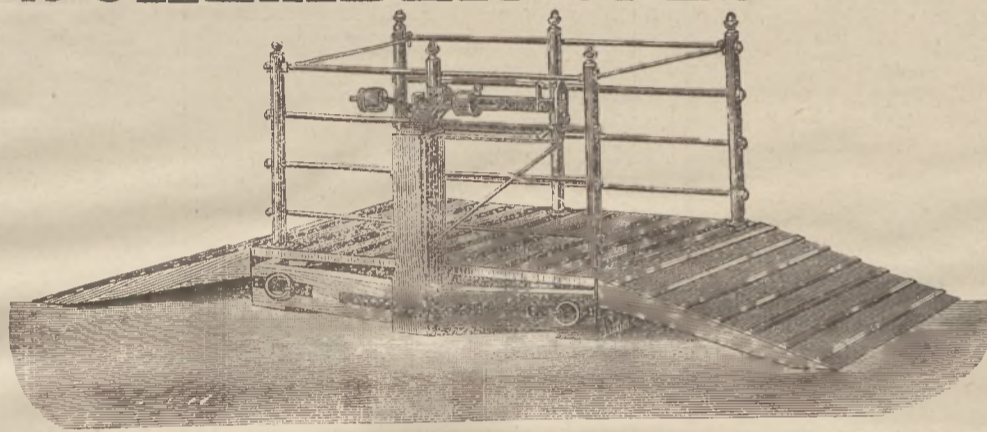
Raktár és iroda : I.

VI., Váci-körút 59. sz.
Raktár és iroda telefonszáma 18-36.
Postatakarékp. számla 1019.

Ajánljak legkitünőbb

:: gazdasági ::
mérlegeiket.

SCHEMBER C. ÉS FIAI

**CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLITÓK
BUDAPEST
WIEN, TRIEST, PRAG, SARAJEVO.**

Gyár :

VI., Hungária-ut 83. sz.
Gyár telefonszáma : 5-10.

**Önműködő
mérleg-külön-
legességeiket.**

Arajanlatokkal a legnagyobb kész-
séggel szolgálunk.

55650/913. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A Szilisiai Szent Jakabról címzett lakócsai apátság Somogy- és részben Verőcze vármegyében fekvő következő mezőgazdasági birtokai :

Lakócsa, Potony és Tótujfalu község határában fekvő

I. Potony gazdaság 1569²⁸/₁₆₀₀ hold.

Lakócsai község határában fekvő

II. Kálmánmajori 526⁸⁵⁹/₁₆₀₀ hold.

Lakócsa, Szentborbás, Tótujfalu, Detkovác és Gáciste községek határában fekvő

III. Krancsivecai gazdaság 2029⁸³²/₁₆₀₀ hold.

1913. évi október hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis tizenkét évre terjedő időtartamra leendő haszonbérbeadása iránt, az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-u. 16. III. em. 44. ajtó).

**1913. évi május hó 19-ik napján déli 12 órakor
zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás**

fog tartatni.

Az ajánlatok minden birtoktestre külön-külön teendők, de pályázni egy személynek több birtoktestre vagy valamennyire is lehet, valamint hogy pályázhatnak többen, tehát földbérlet szövetkezetek is egy-egy birtokra.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírt miniszterium segédhivatalának főigazgatójánál legkésőbb **1913. évi május hó 19-én délelőtt 11 óráig** benyújtandók. A borítékon jelendő: „Ajánlat a i birtoktest bérletére”. Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerüleg, két tanu előttemezésével van aláírva. **Bánatpénzül a potonyi gazdaság után 6400, a Kálmánmajori gazdaság után 2000 és a Krancsivecai gazdaság után 8000 korona készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban** bármelyik állami (adóhivatali) pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlatokhoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számíthatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak, ugyiszintén olyarok, a kik a kir. közalapokkal szemben tartozásban vannak, vagy bármely czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában, a segédhivatali főigazgatónál, Budapesten, valamint a lakócsai uradalom Tisztségénél, Lakócsán, a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1913. évi április hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.

Szereti ön az állatait?

Ha igen, úgy kérjen bővebb ismertetést a törv. védett

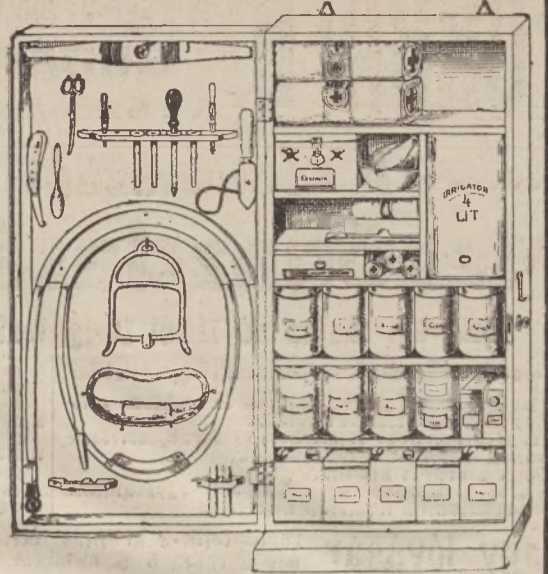
„GETRA” állatmentő-szekrény-

ről. — A törv. védett „GETRA” állat-mentőszekrény felszerelése magába foglalja mindazon műszereket, kötszereket és gyógyszereket, melyekkel szerencsétlenül járt vagy hirtelen megbetegedett állatainkon az állatorvos megérkezéig segíthetünk.

Bővebb ismertetést ingyen küld

föh. udv. szállító cég

Geittner és Rausch BUDAPEST,
VI., Andrásy-ut 18 A.

OLOMMENTES MOSHATÓ VIHARÁLLÓ

5 ÁLLAMDÍJ 22 ELSŐRENDŰ KITÜNTETÉS

BELSŐ ÉS KÜLSŐ MÁZOLATOKHOZ LEGJOBBAN BEVÁLT

PEF

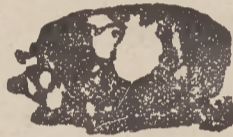
JAPÁN-EMAIL

másoláshoz teljesen készen vakolatra fára és vasra

Törv. védve 10041 st. a

LUZ EDE és TÁRSA.
FESTÉKGYÁRAK BUDAPEST, VII.
Telefonszám 64-83. ÖRNADY-UTCA 6.

Fajbaromitélep Húgyagon Nógrád megye. Nagytestű magyar fajtyúkok tenyésztése. Kellető-tojások árai: ipolyvölgyi kendermagos darabja 50 fillér, 50 darab 20 korona; 1911., teljesen kifejlett, ivarérett tenyészállatok darabja 8 kor. Rázásmentesen ingyen csomagolás.

Sertés-eladások és vételek
legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, sovány, úgy hizott állapotban

URL REZSŐ

sertésbizományosnál,
BUDAPEST, VIII. ker., Nép színház-utca 22. sz. (Polgári serfőzde bérpalota).
Telefon: 97-05 interurbán.
Felvilágosítással készséggel szolgál.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Budapest, VIII., Baross-utca 10.
Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780.—, tartalékok 2.819.596.25, összesen 5.308.376.25 korona. 1901. évi feleletleg 90.349.—, 1902. évi feleletleg 59.782.26, 1903. évi feleletleg 109.331.73, 1904. évi feleletleg 72.438.23, 1905. évi feleletleg 61.730.60, 1906. évi feleletleg 39.243.65, 1907. évi feleletleg 41.877.32, 1908. évi feleletleg 81.088.76, 1909. évi feleletleg 106.589.64, 1910. évi feleletleg 120.164.38, 1911. évi feleletleg 148.378.18 korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére, különféle módoszatok szerint. Az üzletteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleletlegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzletfeleletleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfeleletleg pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, a kik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezettel fognak biztosítani, tíz százalékos díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596.25 koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye a „GONDVISELÉS” Országos Központi Segélyező Társulat után 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhető leánykiházasítási (önállóítási) segélybiztosítások eszközölhetnek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyőrségek szervezhetők jótékonykezelt működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

Lószerszám, butor és kasszák

készítettek új és használt, továbbá 100 pár díszlószerzám, mell- és kumel, ezüst-és aranydíszítéssel, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinaszizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermeknyergesek, legyverek, régi és új kardok, revolverek, másolóprések, gyeplőszárak, bandage-ok és mindenféle hasonló szerzámok olcsóbban, mint bárhol kaphatók. Egész berendezések, szállodák és kávéházak részére. Teljes lakásberendezések a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig.

WIEN, IX., TRÖDLERHALLE 105.
Szállítók utárvétel mellett. — A meg nem felelők kicserélhetnek. A cs. kir. államtisztviselők szállítója. Körem ügyelni a 105. számra.

AZ IDÉN VOLT JÉG!!

ha szab.

ISSELHARD-tejhűtőben

használja azt fel,
nagy megtakarításokat ér el!

Kérjen díjtalan felvilágosítást és ingyen árjegyzéket hazánk legelső tejgazdasági gépgyáratól:

az ISSELHARD-SEPARATOR R.-T.-TÓL, BUDAPEST 56/Á.

Mindenféle

Szivattyuk

házi és nyilvános használatra, gyári és ipari célokra.
Vas- és ólomcsövek bármely nagyságban.

Istálló-vezetékek.

Mérlegek

legújabb és javított rendszerűek.
Szivattyuk és mérlegek
tejgazdasági üzemekre kaphatók:

GARVENSWERKE

gép-, szivattyu- és mérleggyár

Központ: **W. GARWENS, WIEN** Mintaraktár:
II. Handelsqual 130. I. Schwarzenbergstrasse 6.
Árjegyzékkel díjtalanul és portómentesen szolgálunk.